

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR szerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 706.

Mai számunk főbb közleményei: Vezércikk: Az első nap. A kiegyezés előterjesztése. Sovinista főrendiek. Országgyűlés.

Az első nap.

(pd.) Hiszen nagyon szép dolog a szeretetreméltóság, s az is bizonyos, hogy amabily dolgában a magyar közélet szereplői közül nagyon kevesen vetelkedhetnek a honvédelmi miniszterrel.

Se szeretetreméltóság, se affabilitás meg nem változtatható az a tény, hogy rejtett komoly kérdésnek a vitasát kezdte meg ma a képviselőház.

Es ha már megtette a honvédelmi miniszter, hogy az igazi vitát ő indította meg, hát elvárhatta volna az ország, hogy legalább azokat az okokat terjeszse elő, melyek őt magát győzték meg a katonai javaslatok szükségességéről.

Gyöngye félhivatalos vezércikkkel mondott el a honvédelmi miniszter. Pedig beszélhetett volna, beszélni kellett volna sok kérdésről azoknak a katonai javaslatoknak.

Nem árt, ha mi szegény újságírók olykor-olykor felfrissítjük a törvényhozó uraknak törvénytudás dolgában való emlékezősét.

Mi történjék akkor, ha az osztrák Reichsrathot hazaküldik, ha a Reichsrath akármiként fogva nem tudja, vagy nem akarja megszavazni a katonai javaslatokat?

Az Egyetértés tárczája.

Levél gróf Andrássy Gyulához.

— Az Egyetértés eredeti tárczája. —

Midőn egy művészeti társadalomban egy-nél több művész-szövetség alakul, ennek okát rendszeren az egymástól eltérő törekvések különválása, alapját pedig az e különböző irányú törekvéseknek egymással való mérkőzése szokta képezni.

A mi sajátos viszonyaink közt a Képzőművészeti Társulat mellett megalakult és fennáll a Nemzeti Szalon, élethivatásának olyatén propagálásával, hogy nem akar szakadást és versenyt képviselni művészetünk életében, sőt ellenkezőleg a békes konzolidáció szükségét kívánja szolgálni, azaz, hogy a Képzőművészeti Társulat működését kiegészítse a magával.

Kétségtelen, hogy ezt a programot nem az elvi harcokban örömet lelő és érvényesülést kereső vérmesség létesítette és tartja fenn, hanem a nyugodtan mérlegelő józan bölcsesség, — vagyis az a komoly elem, a melytől az elv elhatárolásán kívül jogosan várható mindenki a céltudatos, következetes és minden részletre kiterjedő végrehajtás is.

Miképen értelmezte eddig a Nemzeti Szalon az ő feladatát, arra nézve, hogy a Képzőművészeti Társulat működését a magával kiegészítse?

Olyképen, hogy a nagyobb szellemi és anyagi befektetésekkel létesülő, tehát magasabb célú és fokozottabb igényű művészeti alkotások publikálását és értékesítését a Képzőművészeti Társulat ellátása körébe utalva, magának a kisebb eszközökkel létesült, tehát a művész által ölesőbb adható, a közönség részéről pedig ölesőbban megszerezhető művészeti tárgyak propagálását és árusítását tartja fenn. A tapasztalás mindannyiunkat meggyőzhet arról, hogy ez a program jól meg nem valósítható, s hogy a belőle származó eredmények messze mögötte maradnak a programban rejlő jó szándéknak.

pedig az 1867. XII. t.-cz. 13. §-a ekképpen:

«Kijelenti továbbá az ország, hogy a védelmi rendszernek megállapítása vagy átalakítása Magyarországra nézve mindenkor csak a magyar törvényhozás bejegyzésével történhetik. Míután azonban az ily megállapítás éppen úgy, mint a későbbi átalakítás is, csak egyenlő öltetűk szerint eszközölhető, ezért az előzőleg megállapodás után, egyenlő öltetűk kiindulási javaslatot fog betervezni mindkét törvényhozás elé. A törvényhozások nézetében fölmerülhetők különbségek kiegyenlítésé végett a két törvényhozás egymással küldöttégek által érintkeznek.»

A kiegyezési törvénynek ezt a rendelkezését világosan fentartja a véderő-törvény 14. §-a; a véderő-törvény 14. §-ának ezt a részét pedig világosan fentartja a mostani unjonez-létszámot megállapító javaslat.

Tehát az unjonez-létszámot csak a két törvényhozás, csak a két parlament állapíthatja meg.

Tehát a híres 14. paragraffussal a magyar közjog szempontjából unjonez-létszámot dekretálni nem szabad.

Tehát minek kárát a magyar képviselőház, a mikor nyilvánvaló, hogy nincsen osztrák parlament, a mely a correspondáló osztrák törvényt megszavazhatná?

Béke-létszám.

Törvényeink csak az unjonez-létszámot ismerik, de nem szólának a valóságos katonai béke-létszámról.

A béke-létszám nagyságát a törvényhozás csak a hadügyi költségvetési előirányzatból ismeri, mert, mint a pénzügyi bizottság jelentése is kimeli, «a költségvetési előirányzat mindenkor szorososan a törvényhozás engedélyezése alapján megállapított béke-létszám alapszik és így, ha az unjonez-jutalékból a törvényhozásilag engedélyezett béke-létszám betöltése után felesleg marad fen, vagy azon eset áll be, hogy a megállapított béke-létszám felül nem lehet, illetve nem szabad költség-hiány miatt több unjonezot tényleges szolgálathoz a csapatoknál bentartani, vagy ha a fölös számban lévő unjonezok a tényleges állományban mégis behivatnak; ugyanily számban okvetlenül el kell bocsátani régieib, már kétféle kiiktatott tényleges állomány szolgálathoz lévő legénységét, mert különben hiteltulépés állana be.»

A békelétszámot tehát az a jogelvt szabályozza, hogy a hadügyminiszter nem tarthat több legényt a szolgálatban, mint a hány ember czimén költségvetést szavazott meg a törvényhozás. De mégis szabályozza a békelétszámot az unjonez-létszám is, mert a békelétszám természetesen nem lehet nagyobb, mint az unjonez-létszám háromszorosa, a tisztikar s az önkéntesek számával együtt.

ban, mint a hány ember czimén költségvetést szavazott meg a törvényhozás. De mégis szabályozza a békelétszámot az unjonez-létszám is, mert a békelétszám természetesen nem lehet nagyobb, mint az unjonez-létszám háromszorosa, a tisztikar s az önkéntesek számával együtt.

Ez idő szerint tehát a békelétszám maximuma — a tisztikar s az önkéntesek belépőkötől eltekintve — 309.300 fő. Ezzel szemben 1903-ra a következő legénységi békelétszám van előirányozva:

Table with 2 columns: Category and Amount. Rows include: a hadseregrendi a tengerészrendi, matrózhadtest flotta, együtt.

Ebben a létszámában benne van az új szükséglet is.

Most pedig oly unjonez-létszámot kérnek, amely 375.000 főnél nagyobb béke-létszámot tenne lehetővé.

De magyarazatát nem adták annak, miért akarnak oly unjonez-létszámot, a mely körülbelül hatvan ezer fővel meghaladná az új, az 1903. évre feltételelesen megállapított béke-létszámot?

Az 1902-iki közös költségvetésben a szárazföldi hadsereg legénységének létszáma 284.917, ugy hogy a létszám-emelkedés 4905 lélek. A minnek elérésére legalább 1635 unjonez kell.

Katonák számadása.

A béke-létszám ily módon csak a költségvetési előirányzatban lévőv feltehető, kétszeresen fontos lenne, hogy a hadsereg zárszámadásában tüntesse fel, hogy valóságos mekkora béke-létszámmal — az egész évre átszámítva: mily átlagos béke-létszámmal dolgozott a hadügyi kormány. Ez azonban nem történik meg s a törvényhozás, illetve a delegáció nem tudja, hogy hány mekkora is az a békelétszám a valóságban. Pedig a hadügyi miniszter évenként rendszeren nagy összeggel lépi túl a költségvetést s így nagyon fontos lenne tudni azt, hogy a hitel-tulépésből mennyi esik arra, hogy a béke-létszám nagyobb annál, a mit a törvényhozás megengedett.

Most a mikor az unjonez-létszám a tervezett emelése az előirányzott béke-létszámhoz egy jelentékeny meghaladását tenné lehetővé; sokszorosán szükségessé válik a béke-létszámnak illetően utólagos elszámolás.

Az pedig, hogy ez az elszámolás nem történik meg, egymagában is

elég ok arra, hogy a törvényhozás meg ne szavazzon olyan unjonez-létszámot, a mely lehetővé teszi, hogy a törvényhozónak a béke-létszámra vonatkozó akarata ad acta tétessék.

Ezekről szólott a honvédelmi miniszter, egyebekről se. Csak éppen kedélyeskedett.

Pedig se a vér nem kedélyes dolog, se a pénz nem kedélyes dolog és egyiket se lehet csak úgy félvállról elintézni.

Hanem azért nem fuladt bonhomiába a véderő-vitának ez a mai első napja. Gondoskodtak róla az ellenzék vezérszónokai, a kik ebben a kérdésben igazán a nemzet akaratát és a nemzet szegénységét képviselik.

Budapest, január 28.

A képviselőház kedden délelőtti tíz órákor, a főrendiház tizenegy órákor ülést tart.

A Kiegyezés előterjesztése. Szerdán nyújtják be a magyar és az osztrák képviselőházban egyidejűleg a kiegyezési javaslatokat. Ezt a dátumot jelezték ideát minálunk is, de Bécsben ma formálisan bejelentette báró Call kereskedelmi miniszter, aki az osztrák ipartanács ülésén szót a kiegyezésről. Hogy mi mindent mondott, arról a hosszadalmas jelentést igazán nem érdemes ideigntatni s csak az okos osztrák taktika jellemzésére vesztünk ki bevezetőül ezt a passzust.

A kiegyezés kompromisszumos karakteréről fogva nem lehetett az összes osztrák kivánságoknak érvényét szerezni és bizonyos jogosság követeléséről az összálamra való tekintettel le kellett mondani, de a gazdasági közönség biztosításával megteremtették az ipari termelés és gazdasági fejlődés feltételeit. Ausztria irigység nélkül mért Magyarország gazdasági fejlődését (?) mert ebben látja a gazdasági közönség legbiztosabb zálogát.

Osztrák miniszter szájából bizony ugy hangzik az ilyen beszéd, mintha nekünk szólna. Mintha ezeket mondana báró Call: «tessék elhinni, tisztelt Magyarország, hogy mi szörmény nagy áldozatokat hoztunk». Azt az embert szeretnők mi elevenen látni, a ki ezt neki Magyarországon el is hiszi!

Fejérváry Bécsben. Az ugyan egy pillanattal sem volt kétséges, hogy báró Fejérváry a katonai javaslatok dolgában járt Bécsben, de a félhivatalos tudósítók egy szóval sem tettek említést róla. Magától Fejérvárytól tudták meg aztán ma az újságírók, hogy vasárnap színtén kihallgatás volt a királynál (még mielőtt szél ott lett volna), aztán Pitreich közös hadügyminiszterrel és gróf Welsersheimb osztrák honvédelmi miniszterrel tanácskozott.

Sovinista főrendiek.

(Sz.) Csoda eseti a magyar politikai közéletben. A főrendiház megújított. Olyan beszédek hangzottak el a méltóságos főrendiek gyűlékezéteben, amik ugyancsak meglepők. Soha, amióta a magyar főrendiház fennáll, olyannak nem látta a világ, mint a minő ma volt. Erős, egészséges, magyar nemzeti szellem uralkodott benne. Olyan hazafias melegség, ami átáradt arra a nagy és előkelő hallgatóságra is, mely ma megtöltötte a pompás tanácskozó terem karzatait.

Az történet, hogy a magyar főrendiházban leztek adtak a magyar képviselőház többségének abból: hogyan kell a magyar állam egységét biztosítani, tekintélyét védelmezni, s a magyar nyelv jogait törvényes intézményekkel körülbástyázni.

Br. Bánffy Dezsőt illeti az elismerés azért, hogy a főrendiházban ilyen meleg magyar nemzeti szellem nyilvánult. Valóságos magyar nemzeti sovinistaság.

A legszínteribb hazafias örömmel üdvözöljük azt a négy magyar magánást, a ki ma igen határozottan megcáfolta azt a hagyományos fellegást, mely a főrendi törvényhozók gondolkodásmódjáról általánosság vált s a melynek a mai napig meg is volt a jogosultsága. Mert arra igen sok példa volt a főrendiház multjában, hogy ez a testület szembehelyezkedett a magyar nemzeti közfellegással, s kerékkötője volt a nemzeties törekvéseknek. De arra a mai napig nem volt példa, hogy a magyar főrendiházban erős oppozíciója támadt volna a kormányhoz és a képviselőházi majoritásnak, tisztán magyar nemzeti eszmék megvalósítása érdekében.

A magyar nemzeti irányban való haladás megakadályozása dolgában sokszor tevékenykedtek a mi főrendiek s a harminczas esztendőkből a magyar nyelv jogai ellen szállottak síkra a karokkal és rendekkel szemben. Ma magyar főrendek a magyar nyelv jogaiért szállottak síkra a magyar kormány és a képviselőház majoritása ellenében.

Ma még kisebbségben maradtak br. Bánffy Dezsőék s a főrendiház többsége általánosságban elfogadta a Kivándorlásról szóló törvényjavaslatot. De holnap tökéletesen válhatik a csoda. Megeshetik, hogy a főrendek többsége

állításokat is. Semmi sem nagyobb akadály a magyar művészet teljes kifejlődésének, mint az, hogy ez a művészet nem ment át a szigorú rajznak azokon a korszakain, melyek a külföldi nagy művészeteknek melyen lenyűlő, biztos alapját képezik. S az ily rajzkiállításoktól lenne várható a ma még teljesen hiányzó magyar grafikai művészet megerősítése is. E réven aztán az akvarell-szövetségnek kívüli a grafikai szövetség is a Nemzeti Szalon körében alakulhatna ki. Hogy a közönségtől a rajzkiállításokkal szemben mi várható, feleletet ad erre a kérdésben a helkes érdeklődés és valóságos vásárlási szenvedély, mely mindenkor elfogta közönségünket, mikor egy elhalt művésztink hagyatékából rendezett kiállításban becses és mérsékelt árakon megszerzőzött rajzokkal találta szemben magát.

Nem kell kicsinyíteni azt a jelenséget, hogy a nagy közönség tolong a szerényebb árú rajzok és vázlatok megszerzéséért. Az az ember a ki meg tud beszélni egy intím kis rajzot, tanulmányt és vázlatot, az az ember már meg van nyerve a művészetnek; de nem csak ő, hanem egész köre is. Ha a Nemzeti Szalon feladatává teszi a Műcsarnokból kisorsuló akvarell és rajz felkarolását, és e műfajok reputációját gondosan rendezett kiállítások révén kívánja emelni és fenntartani, nem kétértelmű abban, hogy a minden jól felfogott kulturális misszió iránt melegen és lelkesen érző kultuszminiszterünk esetleg ösztönözze állami díjak kitűzésével fog a Szalon törekvéseinek támogatására sietni, másrészt pedig általán vásárló lesz az ily kiállításoknak. Ezuttal további részletekbe bocsátkozni nem szándékozom, mert bízom abban, hogy az a javaslatom alapján keletkező eszmecsereből az általam még közölhetőknek sokkal becsesebb ötletek és javaslatok fognak kipattanni, melyek, ha mindannyian egyszerre talán megvalósíthatók nem is lennének, de hathatósan fognak közreműködni a Nemzeti Szalon hivatásának gyakorlati alapon való megvalósítására.

Kadocsa-Lippich Elek.

EGYETÉRTÉS

leszavazza a javaslat kilencedik szakaszát, mely tudvalevően a külföldre szóló utlevélek nyelvével illetkezik, még pedig úgy, hogy Horvátországban ezek az utlevélek csak horvát és francia nyelven állítandók ki, nem pedig magyarul is.

A képviselőházban csak kis, rögtönzött vita volt ebben a kérdésben. A főrendiházban pedig nagyszabású, szerföltött érdekes és igen nemcsak szellemiül áthatott szónoklatok hangzóztak el az igazi magyar nemzeti álláspontra.

Ebben a vitában báró Bánffy vezette, aki ebben a kérdésben már a publicistika terén is föllepet. Méltó módon sorakoztak hozzá: gróf Keglevich Gábor, gróf Eszterházy János és báró Prónay Dező. Nagy történelmi nevek viselői mind Magyar főurak, kik megmutatták, hogy magyar nemzeti gondolatok terjesztésében, magyar nemzeti törekvések megvalósításában elő akarnak járni. És értenek is ehhez a nemess szerephez.

A szavazásián szinte meglepő nagy számmal csalakoztak hozzájuk. Ez nem vezette őket kicsinyes párttaktika vagy személyes tekintet; hanem egyenesen csak a magyar állam nagy érdeke, a magyar állam egységének, s az egységes magyar állam szuverenitásának nagy és fontos gondolata.

Ebben a sivár korszakban, a mikor nálunk Magyarországon a vezető államférfiak belevittek az uralkodó politika szemléjébe az opportunizmus, s az idegen hatalmi befolyásokkal szemben meghunyászkodó szervilis hajlamot: igazán fölemelő jelenség, hogy magyar főurak állnak csatasorba az uralkodó politika zavaros és nem nemzeti irányzata ellen. Valóban, mintha Wesselényi Miklós és Széchenyi István nagy alakjainak szelleme szállta volna meg az utódokat. A harminczas esztendőkhöz Wesselényi és Széchenyi szónoklatait a főrendiházban a magyar nyelv mellett, akkor hangzott el Széchenyi ajkairól ez a mondas: Inkább akarok meghalni magyarul, mint élni nem magyarul.

Első akkor züggött, dörgött Wesselényi Miklós hangja a magyar főrendiház termében, rettenetes erővel sújtván azokra a magyar magnásokra, kik megfellebbeztek hazafi-kötelességükkel s idegen szellemnek hódolnak.

Magyar nemzeti soványság a magyar főrendiházban! Ki gondolt ilyesmire? És ime, tanúi voltunk. Szinte kibékült az ember ezzel az avult intézménnyel; főképp ha nem hirtelen támadt és hirtelen elmúló tűz az, mely ma a magyar főuraknak egy derék csoportját hevítette. Csak tovább is ebben az irányban! Nagy jelentősége lehetne így a főrendiháznak, mert szereplésének hatásai lennének a magyar közszellem nemzeti fejlődésére. Bizony a képviselőház kormánypartii tagjai, kik ma ott voltak a főrendiházban, röstelkedve hallgatták a hazafias szónoklatokat. És röstel-

ORSZÁGGYÜLÉS.

Ma megkezdődött a katonai javaslatok ellen a parlamenti harc. Az előcsatorozás is élénken, később mind-egyhevesebben zajlott, daczára, hogy az érdeklődés egy része a képviselőházból, a főrendiház érdekes ülése felé fordult.

Műnch Aurél, a mint elkezdte az előadói prelekezióját, az ellenzék közboszálási egyre-másra csipkedtek. Anyira, hogy végre is elfogyott az előadói türelem és minden himézés-hámózis nélkül egyszerűen kijelentette, hogy ő tőle ne várjanak egyebet, mint a kötelessége teljesítését. Neki — ugymond — Feladása a javaslatok ósmeretnél és előadásra ajánlani és őt éhen teljesíti. Puntum. Az ellenzék nagy derűltség közben konstatálja, hogy ebben igaz van az előadó urnak.

Ez a gyengédebb ellenzék fivalom Műnch-et jobban felkeltő, a ki aztán figyelemre méltó doktrínákat állít fel, oda-konkludálva, hogy tulajdonképpen a katonai követelések nem is igényelnek olyan rettenetes áldozatokat.

— Fügefalevelel fognak talán ruházódni? kérde Endrey zajos derűltséggel kelte. De meg is fizetett érte, mert Apponyi a jobboldali kenyelem hü örökiet Endrey, aki egyik jegyzője a háznak, többszöri hazafias-közboszálása után, ferdelte a jegyzői székbe.

— Magyar klotür — szól Endrey és kellenülül megy fel a jegyzői székbe. Műnch, teljesíten kötelességét, átadta a szót Fejerváry Géza báró honvédelmi miniszternek, aki már nemcsak kötelességből, hanem táborsernagyi hivatásából is védi az újabb vér-és pénzáldozatot követelő javaslatok jogosult voltát.

— Vonja vissza! — zúgja felé hársányan az egész ellenzék és ő exzellenciájára minderre mosolylyal válaszol. És a kemény vonások mind-egyre szelidebbekké válnak arczán, amint kapacitására fogja a dolgot. Minden egyes-külj szólástudását összeszedi, szónoklat arguméntál, hogy a hadsereget fejleszteni kell. Eddig az ünczéltszám föl nem emeltetett.

— Mert az ünczéltszám kizöktek Amerikába — feleli Keeskeméthy. — És ő exzellenciájára jó kedvében lévén, szelimeskedésre fogja a dolgot.

— Maga is kimehetett volna velük! — vágja vissza. De Keeskeméthy nem marad adós a ri-pószittal. — En már voltam, ön inkább mehetne! Ilyen enyelgéssel folyik a vita. De Fejerváry nem azért táborsernagya, hogy sokáig enyeleljen. Végre is türelmetlenül fogadja Szatmari Mór egyik megjegyzését.

— Hát ne tartunk katonákat! — kiáltja át hozzá. — Ez a helyes indítvány! — tört ki az ellenzék, tussal és éljenzéssel. Elfogadjuk lelkesedéssel! — zúgja Kubik hársány hangja.

— Ne üssük el a dolgot olesó kijelentéssel — idegeskedik Fejerváry. — Drága a hadsereg, szegény az ország! — hangzik egyre a baloldalon. Az ehök csempője segit Fejerváryt, valóban hangzatos hasas és befejezesse táborsernagyi véleményeit. Hogy pedig a felszólalás teljesen stilzerü legyen, így fejezi be: — Most pedig köphetik odaát az ellenzék-ken a markukat! — Az ellenzék zajos derűltsége és hooholása közben kiáltja vissza Rakosi Viktor:

— Ez az a bizonyos nemzeti koncesszió! — Kérem a javaslat elfogadását! — végzi szavait Fejerváry és így kedélyesen be is fejezve speciális védőbeszédjét, megkezdődik az ellenzék akciója.

Tóth János a függetlenségi párt alelnöke volt a vezérszónok. A nagyjelentőségű kéréshez méltóan, az igazán értekes emberek okosságával beszélt Tóth János. Nemcsak a pusztá pátoz, nemcsak a csillogó szó, hanem megalapozott érveléssel, hogy minden nemzeti érzésünk jogosan lázad fel az újabb vér-és pénzáldozat fenyegető réme ellen, a mely egy idegen fantom részére követelődik. Önérettel és bátran meri hangsúlyozni, hogy az ellenzék a nemzet nevében szól, hogy minden tiltakozásában az ország népének érdeke és kívánása kap visszhangot.

Mert — ugymond — ebben a törvényjavaslatban ki van domborítva az országunk alárendelt volta, államiságunk nyilt tagadása, a katonai diktatúra, nem törőve a nemzet érdekeivel, követelve, hogy hajoljunk meg előtte.

— Nos hát mi nem hajlunk meg előtte! — Taps és hosszan tartó felkes — éljen visszhangozza az ellenzék, hogy minden érzes befolya a szónok szavaival, aki mindjohodni és frappans fordulattal ki szövezi a mi szánalmas katonai rendszerünkét, a mely egyenesen a törvényben gyökerező ősi jusunkat tapossa lábbal, megakadályozván, hogy a magyar önálló hadsereg eszmeje testet öltsön. Napról-napra rombolják az illuziótunkat, nemhogy veink együtt a megvalósulása törekedjenek, elveszik a nemzet lojalitását, érzületét, hazáját. Ujra és minduntalan kitörő lelkes taps kíséri az okbeszédet, a mely a nemzeti aspirációk nyomát áttér arra a lesújtó gazdasági zűlésre, a melylyel nem lehetséges összhangba hozni a javaslatok kegyetlen követeléseit.

A helyett — ugymond — hogy gazdaságilag szervezzék a nemzetet, mindögyre a katonai szervezésre akarják erőszakolni. Hát nem absurd, nem kétségbeesítő politika ez? — Ez már a nemzeti töket támadja meg szól közbe Zichy Jenő gróf is a jobboldalon.

Talan a leghatasosabb volt a beszéd befejező része, a jobboldalon kinos feszkelődést keltett.

A szónok, ugyanis, nem tartja illetékesnek ezt az országgyűlést a törvényjavaslatok elfogadására, mert a többség legjobb tagja azon az alapon kapott mandátumot, hogy a katonai terheket emelni nem fogja.

— Nincs már utasítás! — próbálja kiforgatni az adott szó kötelességet Fejerváry. — Hát a becsülhetli kötelezettség! — A választandó adott szó semmi? — Ez szimpla becsapás!

Hangzik a baloldali zajos ellenvétele. — A pártedeknek alárendelt az adott szót és a politikai becsületet — válaszol Tóth János Fejervárynak és bejelenti a pártja hosszantartó lelkes éljenzéssel mellet, hogy mindaddig nem adja fel a harcot, amíg a majd benyújtandó határozati javaslatok értelmében a nemzeti jogok visszavivására garanzákiat nem kapnak.

Tíz perc szünet következett és aztán Rakovszky István felszólalása a néppárt részéről.

Az ő erős temperamentuma, agitációja valóban hazafias érdekek diadaláért ma őszinte nagy hatást keltett. Azt a szokatot tudást, a melylyel Rakovszky a kérdések közt rendelkezik és a melyet ma a hosszu és nagyjelentőségű vita a yagál nyújtott, valóban mint megbeszélendő és a nemzet érdekeire kedvével felhasználható nagy értéket kell tekintenünk. Elénk színekkel változa az ország nyomoruságos helyzetét, a melylyel sehogysem tudja összhangba hozni az indokolatlan követeléseket. A néppárt vezérszónoka, pártját még sohasem hozta annyira közél a nemzeti aspirációk igaz védelméhez, mint ma, a mikor a függetlenségi párttal fogva kezelt, tömör ellenzékét alkottak egy népszerű nagy akcióban, a melyet visszafojtott idegzetekkel figyel mai napról az egész ország, mert vérbe és életbe vágó súlyos érdekekről van szó.

A vitát holnap folytatják.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése január 26-án.

Elnök: Apponyi Albert gróf. A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Lukács László, Láng Lajos, báró Fejerváry Géza, Plósz Sándor, Wlassics Gyula.

Elnök: Az ülést féltenegy órakor megnyitja A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után előterjeszti az irományokat. Következik a napirend.

A katonai javaslatok.

Műnch Aurél előadói: Elfogadása ajánlja a törvényjavaslatot. Indokait a bizottság jelentéséből meritve fejtgeti, hogy ez a szaporítás nem fog költsége kerülni.

Endrey Gyula: Fügefalevelel fognak ruházódni? (Derűltség, Zaj.) (Elnök: Endreyt förendeli az elnöki pódiumra, miután ma Endrey jegyzői tisztelet vegze.)

Műnch Aurél: A költésnek meg fognak térülni ama katonák után, a kik szabadságukat a legújabbakat mint jelszó van a kétévi katonai szolgálattól. Figyelemelni akarja a Házat, hogy be szolgáltak. Figyelmezteti, hogy pénzáldozathoz kerül a kéteres katonai szolgálta — erről a kérdéstől máskép fog vélekedni. (Elentmondás az ellenekkel.) Határozati javaslatot nyujt be, mely szerint:

Utasítsa a Ház a kormányt, hogy tegyen jelentést az életpolitikai kétes katonai szótálatról. Egy másik határozati javaslatot is nyujt be: A Ház utasítsa a kormányt, hogy Magyarországon születtek tiszteket lehetősége szerint magyar ezredekkel helyesse el).

Ajánlja a két határozati javaslat elfogadását (Ugyzenem ajánlja a törvényjavaslat elfogadását. (Zaj az ellenekkel.)

Fejerváry beszél.

Báró Fejerváry Géza: Azok után, a miket az előadó mondott, a mi a pénzügyi bizottságból védelembizottságból fehozottak és tárgyalattak és azok után, a miket a sajátban ezred-erdek fölött már számtalanor olvastunk, azt hiszi, a képviselőház tőle valami nagy újság nem is var.

Benedek János: Ott sem hallottunk valamit ok usjagot a miniszter úrtól. (Halljuk! Halljuk! jobbold.)

Báró Fejerváry Géza: Minden állam a hadsereg szervezése alkalmával, hogy első sorban tekintetbe vegze az anyagi eszközöket, azt vajon meddig képes elmenni az áldozatok hozátalában a védele szervezésnél. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) A második doloz az, hogy mi nagy hatalmas, ga dag, egységes nemzetekről nem igaz érsenyezhettek. (Ugy van! a szó a baloldalon.) Egy hang: Hát az én életemben versenyezhettünk!) A kormány ezt is tekintetbe vesz. Nekünk is fejleszteteni kell védeleinket, de természetesen szerényebb létezők között. És csakis azon célból, hogy kevesek legyenek saját érdekeinket minden körülmény között kellőleg és szerencsésen megvédeni. Tekintete kell vennie mind n államnak a védele szervezésénél a geografil fekvést Monarchianai szemponttól kétsébe olyan, hogy bármily kérdés merül fel Európában, akarva, nem akarva, érdek-lyvan a monarchia, emelkőve érdekelve van Magyarország is és akarva, nem akarva, sokszo szerszerint vagyunk bizonyos erőmegezesekre, a melyeket talán jobban szeretnénk mellőzni, de a geografil fekvés megköveteli ezeket tőlünk.

Kubik Déla: Így parancsojok Debcsen!

Báró Fejerváry Géza: Ehhez járul még az általános europai helyzet. Ez a négy pont az, amellyel alapul kell vennie és szem előt kell tartani a védele szervezésénél. (Helyeslés a jobboldalon.) 1868-ban és 1879-ben az volt nálunk az alapon dozat, hogy a hadiétészm 300.000 ember léte és ennek fenntartása 95.000 üncz év-entként elegendő volt. Az idők változtak, azóta el ment 35 év ...

Rakovszky Jenő: A hadsereg szelleme nem változott meg.

Báró Fejerváry Géza: Egész Európában mind-entú rohamosan halad a szervezés, csak nálunk nem. 1859-ben törvényhozá áttáta, hogy a hadi létszámunk törvényben való megállapítását helytelen és emelkőve ezen eszmével jel is hagyott. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Ugy hang: A 14. §. epp az ellenkezőt jelent.

Báró Fejerváry Géza: A 14. § tisztán az ünczjelátsra és az ünczok megajánlásáról szól jogra vonatkozott, (Mozgás és elentmondás az a szélsőbaloldalon.) De nem vonatkozott a hadi létszámra ... A 14 § a hadi létszámmal egyáltalában semmiféle nekusban sincs.

Endrey Gyula: Hiszen az osztrák alkotmány készítő részét (Derűltség. Halljuk! Halljuk jobbold.)

Báró Fejerváry Géza: De szükséges volt az elküldetelül megkivánható beke-letszám fenntartása czéljalul. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Halljuk! Halljuk! (Jobbold.) az ünczjelátsra-kezel valamivel feleltem. (Polytonos zaj a szélsőbaloldalon.) Kérem szivesen álok rendelkezésre. Halljuk! Halljuk! a jobb-és szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Még csak előkészületeket te- szünk a közboszálásra. (Mozgás.)

Báró Fejerváry Géza: 1889. óta magukban véve és aránylag nem valami nagy horderügi ut alakulások, új formációk rendszeresítésére volt szükség. Hogy ha ezek következtben keletkez- letésm fenmeseleteket összeszámítom, ezek a köz- zös hadserege nekre 300.000 fönyi többletet je- lentenek. Ezen 300.000 embernyi szükséglet fede- zésére lett volna szükséges az ünczjelátsra-ke- telkővel 11.000 és egytűhány száz fölvel való kömbölés, de ez nem történt meg; az ünczjelá- tsra-ke 1889. óta fel nem emeltetett.

Keeskeméthy Ferenc: Azóta kiszöktek Am- erikába.

Báró Fejerváry Géza: Inkább a közboszoló képviselő ur ment volna ki. (Általános élénk de- rűltség.)

Keeskeméthy Ferenc: Én már voltam, maga inkább mehetne.

Báró Fejerváry Géza: A béke-letszám azon- ban emeltetett és ennek következtében nagyon búcsen áll méltóztatlak látni, hogy a közös had- sereg létszámában jelentékeny hiány mutatkozott, a mely hiányt pótolni már nem voltunk képesek. Tehát azt kell kérnünk, hogy az ünczjelátsra-ke- telkővel 21.900 ünczezzel többel ezen kö- velméseink kielégítésére. Kérdés támad tehát az iránt, van-e lehetőség a többletet kiállítani, va- lamint az anyagi, a pénzebi áldozatokra nézve,

hogy képes-e az ország ezeket az áldozatokat el- viselni.

Gabanyi Miklós: Nem képes!

Báró Fejerváry Géza: Arra majd szintén meg- adom a választ.

Gabanyi Miklós: Én tudom! (Derűltség)

Báró Fejerváry Géza: A lakosság száma szaporodik. (Egy hang a baloldalon; kivándorol Amerikába.) Kérem, kivándorolnak, ha is vándorolnak. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky Viktor: Probája meg besorozni a be- vándorlókat. (Általános derűltség.)

Báró Fejerváry Géza: Az ünczjelátsra-ke- reménye évéről-évre kedvezőbb, a póttartalék száma annyira szaporodott, a mint erre 1889-ben nem számítottunk. A tavalyi ünczezzási évet véve alapul, csak Magyarországról 44.400 póttar- talékot állítottunk ki.

Kaposty Jenő: Könyvelmény soroznak. (Zaj. Mozgás.)

Báró Fejerváry Géza: Méltóztassék nekünk közelebre járni, akkor talán helyesebben fogunk eljárni.

Kaposty Jenő: Nekem nincs módomban, de a miniszter urnak módjában van, hogy ne legyen be olyanok ... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.)

Lengyel Zoltán: A miniszter ur még sohasem volt sorozásnál! (Derűltség és zaj balold.)

Báró Fejerváry Géza: Miután az ünczjelátsra- kelemele csak 21.900 föben kéretik, ennek a legénység kiállítására nevez csak az a kiállítás és, hogy a jövőben 12.000 póttartalékkal ke- vevesebb lesz.

Szatmari Mór: 24.000 munkással kevesebb! (Zaj és mozgás balold.)

Báró Fejerváry Géza: Az a katonatartás! Alkór ne tartunk katonákat! (Zaj helyes- és szélsőbaloldalon.) De ez nem viltet keresztül. (Nagy zaj.)

Kubik Déla: Ez a legjobb indítványa a minisz- ter urnak!

Elnök: Kérem a t. képviselő urakat, méltó- zassanak nyugodtan maradni!

Báró Fejerváry Géza: A legénység kiállításá- sának lehetősége tehát megvan. A pénzebi áldo- zatok olyanok, hogy az egysz monarkiatól 20 millió koronával több követeljük. Ebből Magyar- országra a króta szerint nem egészen 7 millió korona esik. (Egy hang halold.) Tisztelesség osszeg.)

Báró Fejerváry Géza: Hogy ez áldozat — nem tagadja, de nem elviselhető. (Éleek elent- mondás a bal-és szélsőbaloldalon.) Egy hang a szélsőbaloldalon: Menynyel járul hozzá?

Báró Fejerváry Géza: Nem tudom, többel vagy kevesebbel, mint a t. képviselő ur, de hozzá- járulok.

Endrey Gyula: Mikor pénzt követelnek, akkor mindig ott van a nemzet, de mikor beszvik ka- ondot, akkor nem.

Lengyel Zoltán: Nem becsülök meg a nem- zetet.

Elnök: Kérem Lengyel Zoltán képviselő urat, ne méltóztassék a szónokot folytatosan köze- szőszássa zavarni!

Báró Fejerváry Géza: Miután legújhatetlen akadályok torognak fenn. (Zaj. Mozgás.) az ünczjelátsra-ke kelemelelel feltétlenül szükséges, kéri a Házat, hogy a törvényjavaslat általános- ágban a részletes tárgyalás alapul fogadja el. Helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások a szélső- baloldalon. Nem fogadjuk el. Zaj! Hogyha a tar- gyalás alkalmával olyan észrevételek, óhajok és kívánások hoznának fel, melyek teljesíthetők. ...

Rakovszky Viktor: A delegáció sokat óhajtott, de nem adtak neki semmit!

Báró Fejerváry Géza: Hogy ha a t. képviselő ur ott lett volna a delegációban, talán szeren- sésőbb lett volna. (Derűltség a jobboldalon.) Méltóztassék oda bemenni és ott érvényesíteni magát ...

Rakovszky Viktor: Nekem itt a helyem és meg fogom tenni a kötelességem!

Báró Fejerváry Géza: Nyugon sok helyen van ott is még! (Derűltség a jobboldalon.) Én mag vagyok róla gőzösebb, hogy daczára annak, hogy ropontul köpi a markukat ... (Általános derűltség. Felkiáltások a szélsőbaloldalon.) Mi- ocska kaszárnya van-e ezek? Ez a nemzeti vonás?)

Kaposty Jenő: Ez a javaslat nemzeti színez? (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejerváry Géza: ... és beszélnek obstrukciónak (Zaj Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) megis hiszem, hogy ezen törvény- javaslatot, ha azt elvi szempontból nem is el- vasszak meg, de nem fogják megakadályozni ana- rak mellobbi elfogadását. (Helyeslés a jobboldo- lalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hoch! Hoch!)

A függetlenségi párt vezérszónoka.

Tóth János: Hazafias kötelességem ismeri a függetlenségi párt a javaslat ellen küzdeni, hogy törvénytervére ne emelkedjék. (Zajos helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) A javaslatban kifejezve jut Magyarországot általi függése, ön- állóságának tudásán, eszoka alkotmányának megsértése s a katonai diktatúra, a mely nézetlen önkényével lép a nemzet ele, hogy hajoljunk meg előtte minden nemzeti ér- zés. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Függet- len állam élet önálló hadsereg nélkül élem képzelhető. E nélkül a nemzet állami létet örök bizonytalanság, mert nemzeti határát saját akara- tás szerint nem érvényesítheti. Politikai törekvé- sünk végteleig állami önállóságunk. A nemzet akaratának tehát mindig érvényt kell szerezni. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A ki ezen javaslatokkal áll elő, az már a har- tázhoz érkezett, a melyt már tulépen nem lehet. A magyar nemzetnek örök joga van az önálló hadsereggel függetlenül állapította meg és pó- talt a ünczjelátsra-ke törvények hozott a nemzet, hogy az idegen katonaság az országából vi- tessék ki. A nemzet vonakodott Ausztriával egy- formán eljárni, nehogy új tünjek fel, mintha nem szabad akaratából jart volna el. (Zajos he- lyeslés a szélsőbalon.)

A közeimulthóltó akarnak fegyvert követésolni ez ellen a felfogás ellen. A honvédelmi miniszter is azt mondja, hogy magyar hadsereg sohasem volt. A magyar hadsereg rögön elteremtett, ha a haza, a nemzet s a trón érdekében kívánta. Szatmari- zsra adott trónt a hazának a szélsőbaloldalon.) Hely- eslés a jobboldalon. (Zajos helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) Beteg- sánságunk kövelelménye, de a monarchia érdeke is megkivánja az önálló magyar hadsereget. A történelmi sötéte festette a nemzet milynt az a mult is azt mutatja, hogy ő állíon, nemzeti állapotok szervezte a hadsere- get. (Zaj és helyeslés a szélsőbaloldalon.) Valahányszor a trón dila- dezett a magyar nemzet mentette meg a dinasztit! Maga Mária Terézia is azt mondotta, hogy a trónját isten után a magyar nemzetnek köszönheti. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: De meg is hártáta.) De ma idegen zászlók, idegen tisztek, idegen vezénysszavak alatt álló hadsereg, a mely csak a császár seregének tartja magát, az esetem mérkölhetik meg olyan hadsereggel, a melyet áthat a nemzeti érzés. (Zajos helyeslé- s és taps a szélsőbalon.)

Bizonyítja, hogy Desik Ferenc is a magyar hadsereget akarta és aztán kijelöti, hogy a mai közös hadsereget csakis alkotmányterjesztéssel lehet

IFJUSÁGOM, SZERELMEM.

REGÉNY. Irta: FRENSSEN GUSZTÁV.

A tenger felől a csöndes, langyos szellő nagy mormolással hozta a víz illatát ... Gertrud élvezettel szivta magába ezt az illatot ... A fiatal, karcsu termelte kiegészé- nedett, szeme pedig tele volt fiatalos, lányos bájjal.

— Gertrud — mondta Frauke, aki a lépé- só alján állt vilagos úti köpenyében — Gertrud, meg fogod látni, hogy milyen hó- dalattal fogadják majd téged a romokban a férfiak.

— Nem értelek! — En szivesen utaznék veletek. De ez a Christian Möller is veletek utazik, és pedig megkérdesd, hogy ezzel az emberrel so- sem fogok együtt utazni. Christian odántart hozzájuk. Bocsánatot kért, hogy nem szakonkopes a ruhája, de épp most jött a földről, ahol néhez munkákat vég- zett. Kneec ur és Gertrud föszálltak a kocsiba.

Mit csinál Hínez? kérdezte Kneec ur. — Az intéző ur még tegnap elutazott és nem jött vissza. — Ezt igazán nem értem, mondta Kneec ur. Minden szó nélkül távozott el és így azt sem tudja, hogy én a városba utazom.

— Az intéző urnak sejteltne sines rola. Egyáltalában nem tudja, hogy ön elhagyta a szótát. Az emberek azt mondják, hogy nem akartak neki erről szólni. — A beteg fölított; aztán unokahúgához fordult.

Mit gondoltok, — mondá — gyönyörű idő van. Azt hiszem, hogy ez jót tesz majd nekem; kocsizunk körül a megrak között és menjünk kerülővel Westdorfba, így be- járjukhaljunk az egész majsorságot.

Möller Keresztély Gertrudra nézett, a mit Frauke természetesen észrevett és nem ke- vesébb természetesen félemagyarázta. Gertrud vidáman kiáltott föl: — Pompás, nagybácsi!

Frauke daczosan a falnak támaszkodott. Észrevette, a mint Möller Keresztély még egy hosszú, sugárzó pillantást vetett ré- és fejelével meg ostarálval köszönt. Ekkor szokásos fúrgeséggel ugrott le a köröl, a dobogóra futott, tularadó gyöngöséggel ölelte meg apját; Gertrud csak futólag és fejesovalva tekintett, aztán a kocsit megfor- dult és a laposba hajtottak.

— És most? — A férfi őszülő feje mind mélyebbre és mélyebbre hanyatlott melléje. Mit nem kellett látnia! Az épületeket nem gondozták, az őket és egyéb szántó vető eszközök hanyagul szanaszétvertek; a tér- ség gyommal, trágyával és homokbuzzá- kal volt tele!

Izonyu erővel szállta meg az az érzés, hogy ő, családjának utolsó sarjadéka oly magasra halmozta bűnéit, hogy még akkor sem tehetné őket jóvá, ha ujult erővel látna munkához ... Hát még így, mint megtört aggyagján!

A rozoga, repedezett szerükápukat kinyit- tatta a csodálkozó bérésekkel és köröszül- hajtott a három hosszú, üres helyiség; mindenütt nyomoruságos, földözött fatákol- mány, rozsdás ékek, a szőnapadist csak félig-meddig fedik szette deszkák, az agyag- padlót már évek óta nem tatarozták. Mindenütt szemét és rendetlenség. A kocsit el- hagyta a pájtákat és a westdöri dülo-utra kanyarodott, melynek kepe-küsz, fikeasos talajában minduntalan megakadtak a ke- rekek.

Jobbkézfelől, az első eserje mellett mo- toszkált az öreg Péter és banatosan bámult a szép reggelbe. Mikor megálta a szerü- kapujából jövő kocsit, hirtelen magosan a homlokára szöktek szemöldéi.

— No, mondá, most végre vihar keletke- zik a hosszú szárazság után! Csak későn no legyen!

Kneec ur odafordult a szolgálójához: — Mit mond ehhez Péter? — Komiszág uram ez ... Szavamra mondom komiszág! ... Ha még az ön hibája lenne! ... De hiszen ön uram beteg volt akkor.

Azután tovább mentek a Kneec-földek mel- lett. Jobbra és balra veteményes kertek húzódtak. Elhagyták az utat és a keskeny mellékősvényen a folyó felé tartottak, a melynek a vize lassu hullámokban hómolygott a tenger felé. K

KIS HIRDETESEK

8. E hirdetés rovatban minden szöveg... TELEFON 706.

E hirdetés rovatban minden szöveg... TELEFON 708.

Használt és új pénz-szekerények... Kereskedő: R. D. Oszl...

Korrekciók... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi butoreláadás... Alkalmi vétel...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Intelligens... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Alkalmi vétel... Kereskedő: R. D. Oszl...

Üzletmegnyitás. Guttmann L. bécsi cég és. sz. kir. szab. cselekvő...

Csodálkozni fog! AGULÁR DÁVID

Mesés olcsó árak. AGULÁR DÁVID

Olcsó búza. helyett olyasmit termel az okos gazda...

Egyedül valódi angol BALZSAMA. Thierry A. gyógyszerész

Az Onszegély. Minneki számára...

Betegek egészségesekek lettek. Kiváló étel...

Dr. Garai Antal. Biztos gyógyulást keresőknek...

FERFIK ÉS NŐKNEK. Sanid labdacso...

Dr. Mitzger Tivadar. Gyengeségi állapotok...

Használt BUTOROK, perzsa szőnyegek...

Biztos gyógyulást keresőknek. nemi betegségben szenvednek...

Dr. Garai Antal. Biztos gyógyulást keresőknek...

FERFIK ÉS NŐKNEK. Sanid labdacso...

Dr. Mitzger Tivadar. Gyengeségi állapotok...

Való. di franciaia különleges...

Polgár Sándor-nál. Budapest, Erzsébet-körút 21.

Dr. CZINCZÁR J. Egyetemes orvos...

Sternberg Armin és Testvére. Minden nyelven beszél...

Dr. Mitzger Tivadar. Gyengeségi állapotok...

LIHART VILMOS. Színházi díszletek...

A CSICSA. (Bácsiak története. III. kötet)

Dr. CZINCZÁR J. Egyetemes orvos...

Teljes Petőfi kiadás. 1 koronáért...

Földhasznosbéri hirdetés. A m. kir. közalap...

LIHART VILMOS. Színházi díszletek...

Meghívó. a „Budapesti Takarékpénztár és Orsz. Zálogkölcsön Részvény-Társaság...

Dr. CZINCZÁR J. Egyetemes orvos...

Teljes Petőfi kiadás. 1 koronáért...

Földhasznosbéri hirdetés. A m. kir. közalap...

LIHART VILMOS. Színházi díszletek...

Meghívó. a „Budapesti Takarékpénztár és Orsz. Zalogkölcsön Részvény-Társaság...

Dr. CZINCZÁR J. Egyetemes orvos...

Teljes Petőfi kiadás. 1 koronáért...

Földhasznosbéri hirdetés. A m. kir. közalap...

Vertical text on the far right edge of the page, including names and dates.